Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXVIII № 49 (3460) Варшава, 10 грудня 2023 року, Ціна / Cena 5 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

ІНП: Акція «Вісла» не була злочином. с. 10-11

До війни не можна звикнути. с. 6

У Польщі відзначили 90-ті роковини Голодомору в Україні. с. 12

ISSN 027-8254
49
9 770027 825238

Акція «Вісла».
Фото з сайту Євгена Місила (emisilo.pl)

Заява
Об'єднання українців у Польщі з приводу припинення розслідування у справі акції «Вісла» Інститутом національної пам'яті

28 листопада 2023 року Інститут національної пам'яті Польщі опублікував повідомлення Галузевої комісії з розслідування злочинів проти польського народу в Ряшеві за підписом прокурора Артура Грабовського про припинення розслідування у справі «рішення про переселення у 1947 році в рамках акції „Вісла" мешканців південно-східної Польщі». Про те, що акція «Вісла» була злочином проти людяності та комуністичним злочином, заявляли, зокрема, Об'єднання українців у Польщі та Об'єднання лемків. Розслідування, яке тривало вже кільканадцять років, не знайшло підстав для визнання злочинного характеру депортації українців, здійсненої владою комуністичної Польщі. В обґрунтуванні рішення ІНП представив ключові висновки розслідування, які стосуються кількох питань, пов'язаних з депортацією 1947 року: її причин і мети, характеру, застосованих критеріїв національності, обґрунтування (необхідність боротьби з ОУН-УПА), умов поселення.

Кожен з цих аспектів, описаних в обґрунтуванні ІНП, представляє «реальність навпаки» по відношенню до того, що пережили громадяни Республіки Польща української національності, депортовані зі своїх Малих Батьківщин у 1947 році. Прокурор оминув тисячі свідчень депортованих, факт існування концентраційного табору в Явожні, не зауважив постанови польського Сенату від 1990 року, декларацій польських президентів у чергові річниці акції «Вісла», заяви омбудсмена про злочинний характер цієї акції, нарешті, величезну кількість праць польських та українських істориків (у тому числі опублікованих ІНП). Багато з цих публікацій аналізують ґенезу, перебіг і наслідки комуністичної депортації та однозначно показують, що акція «Вісла» була злочином, у тому числі злочином проти людяності.

ІНП є органом польської держави, що повинен реалізувати законне завдання: «жодні незаконні дії держави проти громадян не можуть бути захищені таємницею та не можуть бути забутими». Цей орган після кільканадцятирічного розслідування дійшов висновку, що примусова депортація українців, здійснена силовими структурами комуністичної Польщі, позбавлення їх домівок, доробку усього життя, застосований терор, руйнування інституцій та розпорошення з метою національної асиміляції, здійснені з метою «остаточного вирішення українського питання» – як це записано у Протоколі Комісії державної безпеки від 16 квітня 1947 року – не є злочином. З обґрунтування ІНП, що міститься у документі про припинення розслідування від 2023 року, також випливає, що комуністична депортація була прикладом гуманізму і навіть відповідала потребам та очікуванням депортованих. Тому «з висновків слідства однозначно випливає, що переселення мали превентивний і захисний характер. Їхньою метою не було переслідування будь-якої національної групи, а тим більше її знищення».

Показово, що ІНП, який повинен розслідувати та документувати комуністичні злочини, тобто злочини, скоєні державними функціонерами, які діяли від імені комуністичної держави, не тільки не здатен побачити та оцінити реально скоєні злочини, що були і є очевидними, але, що вражає, вихваляє та виправдовує ці злочини.

Формулювання, що містяться в обґрунтуванні прокурора ІНП щодо припинення розслідування у справі про післявоєнну депортацію українців, посилаються і легітимізують аргументи з арсеналу пропаганди часів ПНР. Цього типу аргументація та риторика повторювалась і повторюється польськими націоналістичними кресовими колами. Сьогодні вона також збагачується аргументами, що надходять з путінської росії.

Вважаємо, що рішення про припинення розслідування Інституту національної пам'яті та наведене обґрунтування є актом диверсії проти зусиль і діяльності, яку протягом десятиліть здійснюють науковці та кола, що працюють задля польсько-українського порозуміння та примирення, яке має вирішальне значення для безпеки наших двох народів, а також Польщі та України в ситуації, коли росія веде повномасштабну війну проти України та Європи (в тому числі Польщі).

З огляду на вищевикладене, звертаємося до влади Республіки Польща та всіх, для кого важлива повага до правди та елементарне почуття справедливості, вжити заходів, які дозволять однозначно оцінити як злочинний характер акції «Вісла», так і дії ІНП як органу польської держави.

Об'єднання українців у Польщі, статутною метою якого є діяльність для захисту та збереження української національної меншини, вживатиме всіх передбачених законодавством заходів, спрямованих на оскарження рішення про припинення розслідування та для повторного дослідження злочинного характеру акції «Вісла» в ім'я поваги до правди та документального підтвердження завданої нею кривди.

За дорученням Головної управи
Об'єднання українців у Польщі
Мирослав СКІРКА,
голова ОУП

eprasa.pl 95a2eeeb7c

Анна ВІННИЦЬКА
Фото авторки статті

З Кошаліна до України вирушив транспорт із гуманітарною допомогою

Постіль, спальні мішки, теплий одяг, медикаменти, мийні засоби, свічки, ліхтарики, продукти з тривалим терміном зберігання та багато іншого для українських захисників, лікарень та мирних жителів – з Кошаліна до України 27 листопада відправлено вже 13-й гуманітарний вантаж. Цього разу збірку проводили у кошалінському ОУП та IV недержавному ліцеї у Кошаліні, так званій «чаплівці». Загальна вартість відправленого вантажу становить приблизно 150 тис. злотих.

– Уже протягом 28 років місією нашої школи є допомога слабшим. Зараз наш сусід – у великій біді. А чи може бути щось страшніше за війну? Чи може бути щось дорожче за життя? Ні! Кожен повинен про це знати. І кожен повинен реагувати та не бути байдужим до горя іншої людини. Я народився під час війни, тому моє покоління з особливою тривогою спостерігає світ, сповнений вулканів неспокою. Як казав професор Турський, ми не можемо бути байдужими до зла, яке існує поряд із нами, – зазначив Зиґмунт Чапля, директор IV недержавного ліцею у Кошаліні, передаючи допомогу. Він нагадав, що цінності, якими керується його школа, – це совість, справедливість, допомога слабшим та боротьба за свободу. Саме тому, коли росія напала на Україну і почалася повномасштабна війна, дирекція школи разом із молоддю долучилася до допомоги й посадила перед школою дуб, на якому зроблено напис «героям України».

– Ми будемо вірні цінностям школи, а коли не стане мого покоління, про нас говоритимуть наші учні, – наголосив Зиґмунт Чапля.

Цю поїздку спільно організували Об'єднання українців у Польщі та IV недержавний ліцей у Кошаліні та підтримали кошалінські організації, підприємці та приватні особи. Допомогу для цієї поїздки було передано також із німецького міста Гамбурґ. Спершу гуманітарний вантаж потрапить до Перемишля, а згодом Оля Соляр, одна з найактивніших волонтерів Перемишля, голова фонду «Магія Карпат», передасть її на передову. У зв'язку з тим, що 1 грудня змінюються правила передачі гуманітарної допомоги в Україну, організаторам поїздки було важливо, щоб транспорт виїхав із Польщі ще до кінця листопада.

У самому місті Кошалін на сьогодні може проживати близько 2–3 тисяч воєнних біженців. Уже незабаром ОУП запросить їх до інтеграційного кафе, яке після завершення ремонту домівки буде відкрито в приміщенні організації. Роман Білас, голова Кошалінського відділу ОУП, каже, що це буде місце, де українці, котрі приїхали з України, зможуть познайомитися з місцевою українською громадою. ●

Фото з фейсбук-сторінки Романа Біласа

eprasa.pl 95a2eeeb7c

Звернення ОУП та інших організацій у справі блокування кордону

Головна управа (ГУ) Об'єднання українців у Польщі звертається до політичних сил у Польщі в справі розблокування польсько-українського кордону, блокада якого триває від 6 листопада.

Як зазначають у заяві діячі Об'єднання, від початку повномасштабного вторгнення Польща однозначно підтримала Україну, розуміючи, що це війна також за свободу та життя польської держави.

«Незважаючи на очевидність того, хто й для чого цю війну почав та веде, у багатьох державах були політичні сили та люди, які підтримували російські плани руйнування світового порядку. Ні Маріуполь, ні Буча, ні сотні поруйнованих міст та десятки тисяч замордованих людей їх не переконали в тому, якими є реальні плани кремлівських катів. Ці агенти росії зараз стають більш активними та починають впливати на реальний хід війни, послаблюючи українську економіку», – пишуть члени ГУ ОУП.

Автори заяви зазначають, що уже тисячі фур стоять у десятикілометрових чергах, а товарообмін України з Європою заблоковано в найбільш критичний момент – коли надходить зима.

«Організатори блокування – це представники політичної партії „Конфедерація" – єдиної відкрито проросійської та антиукраїнської політичної сили, яка використовує кризову ситуацію на ринку перевезень для своїх політичних інтересів, створюючи реальну загрозу для безпеки України, Польщі та всієї Європи. Польські перевізники не могли зробити кращого подарунку злочинцю з кремля. З тривогою спостерігаємо повну капітуляцію польської держави перед цими агентами російського впливу в Польщі», – читаємо в заяві.

Тому члени Головної управи ОУП вимагають негайного розблокування кордону та відкриття транспортних шляхів поміж Україною та Європою.

«Кордон – це критична інфраструктура безпеки й не може бути місцем для розв'язання суперечок та конфліктів інтересів. Для їхнього справедливого вирішення, що врахує інтереси всіх сторін, мають відбуватися переговори та узгодження, але не блокування. Блокування кордону – це ніж у спину Україні, яка відстоює нашу свободу, але цей російський ніж може також перерізати наше горло», – наголошується в заяві.

ОУП звертається до уряду та всіх відповідальних політичних сил у Польщі про негайне розблокування кордону, проголошення зони польсько-українського кордону як зони надважливого значення та заборони будь-яких форм блокування транспортних сполучень України з Європою.

Слід додати, що Об'єднання стало однією з кількох десятків громадських організацій, які підписалися на спільному зверненні до уряду та президента Польщі в справі ситуації на польсько-українському кордоні.

«Ми звертаємося до організаторів блокади з проханням відмовитися від цієї форми протесту. Закликаємо їх не загострювати конфлікт і спробувати вирішити його шляхом перемовин. Закликаємо польський уряд, президента та всі зацікавлені сторони якнайшвидше розпочати переговори, які приведуть до системного рішення, що забезпечить справедливі умови конкуренції між транспортними компаніями з України та Європейського Союзу», – наголошено в документі. Звернення підписали не лише українські організації, які діють у Польщі, але й польські, зокрема Центр міжнародних відносин, Польська гуманітарна акція, Польська медична місія та інші.

Різдвяний аукціон для України від «Майстерні»

Товариство «Майстерня» з Кошаліна запрошує взяти участь у святковому аукціоні, кошти від якого будуть передані Україні. Організовує його «Майстерня» разом з Ольгою Соляр, етнологинею з Перемишля, співзасновницею фонду «Магія Карпат», яка їздить із допомогою українським військовим на передову.

«Як завжди, маємо для вас багато чудових речей від наших неймовірних жертводавців», – запрошують організатори взяти участь в аукціоні, який триватиме до 10 грудня.

Аукціон проходить на фейсбук-сторінці товариства (Українці Кошалін товариство Майстерня / Majsternia Koszalin).

Ювілейні «Ґданські біографії» – місце зустрічі національних меншин

24–26 листопада в Ґданську відбулася 20-та едиція Днів національних меншин «Ґданські біографії». Як і в попередні роки, захід проходив у Театрі «Мініатюра».

У межах події було представлено виставу «Як ми сюди потрапили», у якій ідеться про нових мешканців Ґданська та про те, як вони потрапили до міста після початку повномасштабної війни.

26 листопада відбувся урочистий фінал – вечір національних меншин із концертом польсько-українського гурту «Зазуля». Гурт спеціалізується на техніці народного співу та поєднує її з елементами сучасних розважальних жанрів, рок-музики, фанку та електронної музики. Дні національних меншин традиційно завершилися великою розмовою й дегустацією регіональних страв.

Нагадаємо, що ідея ґданських зустрічей виникла після вступу Польщі до Європейського Союзу. Ідея спільноти, що підтримує культурну спадщину, зберігаючи повагу до національних особливостей, близька місту Ґданськ, який був і залишається місцем взаємодії багатьох культур. У 1950-х роках місто стало домом для багатьох представників української меншини.

eprasa.pl 95a2eeeb7c

«Ґданські біографії» організувало місто Ґданськ спільно з представниками української, білоруської, німецької, єврейської, литовської нацменшин та мусульманської релігійної громади Ґданська. Серед організаторів заходу українську меншину від самого початку представляє Поморський відділ Об'єднання українців у Польщі, який очолює Єлизавета Кремінська.

Фото з фейсбук-сторінки Домівки у Ґданську

«Свята без тата» – удесяте

«Різдво на лінії вогню» – так називається 10-та спеціальна едиця благодійної акції «Свята без тата». Цього року організатори хочуть подарувати свято дітям із прифронтових регіонів України.

«Вручення подарунків розпочинаємо з Донецької області, від Бахмута й Краматорська, де, за останніми даними, перебуває 16 271 дитина віком від 0 до 15 років», – пишуть організатори Фонду UNITERS з Варшави.

Цього разу організатори збирають солодощі, м'які іграшки (маленькі), теплі ковдри, шапки й рукавички (для дітей від 1 до 15 років), вітаміни для дітей тощо. Речі мають бути новими.

Ви можете підтримувати акцію в кілька способів. Принести або надіслати речі до одного з пунктів UNITERS (адреса у Варшаві: al. Jerozolimskie 30). Також можна організувати грошовий збір та збірку речей у своєму місті (на роботі, у школі) та доставити/вислати до пункту у Варшаві. Крім того, можна зробити пожертву, переказавши гроші на один із рахунків:

PLN PL55109018410000000148875552
USD PL83109010560000000149909723
EUR PL26109010560000000149909682

Збір коштів відбувається теж на польській платформі Zrzutka.pl (Święta na linii ognia – prezenty dla dzieci z Ukrainy) та через міжнародну платіжну систему PayPal.

Нагадаємо, що Фонд UNITERS з Варшави (раніше називався «Ініціатива героям Майдану») уже десятий рік поспіль проводить акцію «Свята без тата», до якої долучаються сотні українських волонтерів зі всього світу, щоб на Різдво подарувати дітям символічний подарунок. За цей час вдалося передати кільканадцять тисяч індивідуальних подарунків. Минулого року в межах ініціативи діти отримали ліхтарики, що мали допомогти перетривати непростий час, проведений у квартирах без світла та темних бомбосховищах.

Більше інформації на фейсбук-сторінці Święta bez taty / Свята без тата або сайті swietabeztaty.pl.

Польсько-український форум майбутнього

24 листопада у Варшаві відбувся «Польсько-український форум майбутнього». Метою заходу було обговорення ключових тем польсько-українських відносин, які турбують громадське суспільство обох країн. У колі політиків, експертів, підприємців та представників неурядових організацій розглянули роль та стан українського бізнесу в Польщі, міграційну політику Польщі та ситуацію українських мігрантів і біженців у Польщі. Ці питання було порушено під час дискусій та круглих столів, що пройшли в межах форуму. Серед учасників були представники українських організацій із Варшави, зокрема Мирослав Скірка, голова Об'єднання українців у Польщі.

За результатами обговорення підготують список рекомендацій для урядів обох країн.

Організатором події виступили фонд «Stand with Ukraine» та Центр Мєрошевського.

На фейсбук-сторінці Stand with Ukraine можна переглянути відео дискусії про майбутнє польсько-українських відносин за участю політиків різних польських політичних сил, які ввійшли до Сейму, зокрема Павла Коваля (Громадянська коаліція), Міхала Дворчика (Право і справедливість), Анджея Шейни (Нова лівиця), Міхала Кобоска (Польща 2050), Кшиштофа Босака (Конфедерація). Під час цієї дискусії було також порушено питання блокади на польсько-українському кордоні.

Фото з фейсбук-сторінки Stand with Ukraine

«Захента» запрошує на виставку Новосільського

З 17 листопада в Національній галереї мистецтв «Захента» (Zachęta) у Варшаві можна побачити виставку робіт Юрія Новосільського. Виставку підготовано до сотої річниці від дня народження художника. Вона представляє чотири аспекти його творчості: пейзаж, тіло, абстрактне мистецтво та ікону.

Нагадаємо, що художника та ілюстратора, який часто повторював фразу «я також українець», вважають одним із найвидатніших сучасних іконописців. Постановою Сейму Польщі 2023 рік було названо роком Юрія Новосільського.

Виставка його робіт у «Захенті» (Plac Stanisława Małachowskiego 3) триватиме до 4 лютого.

Театральні майстер-класи в Народному домі

«Шукаєте можливість на хвилину забути про повсякденні турботи, познайомитися з новими людьми, зіграти в театрі, розслабитись і розім'яти кістки? Або просто хочете розважитися? Запрошуємо на наші театральні майстерні», – звертаються до дорослих та молоді організатори театральних майстер-класів. Заняття відбуваються щовівторка в Народному домі о 17:00.

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 95a2eeeb7c

Леся САМЧИНСЬКА

До війни не можна звикнути

Один день з мого життя

РАНОК. Прокидаюся, щоб зібрати сина до школи, йому 9 років. Снідаємо і йдемо до школи. На пів дорозі лунає тривога і ми повертаємось додому, бо сину складно сидіти кілька годин в шкільному підвалі, який виконує функцію бомбосховища. Повертаємося додому і тут лунає відбій тривоги. Знову рушаємо до школи.

ДЕНЬ. Син приходить додому і наспівує:

«Щоб зберегти життя,
ідемо в укриття.
Зі мною рюкзачок,
з ним разом буде Ок».

Це слова з пісні-руханки, яку школярам регулярно ставлять вчителі молодших класів, щоб учні не стресували. Відчуваю внутрішній когнітивний дисонанс, здається, дітям пропонують сприймати тривогу як щось веселе, цікаве. Хоча, може, так і справді краще.

ВЕЧІР. Лаштуємось спати. Знову лунає тривога. Тривога вночі зазвичай сприймається більш гостро, ніж вдень. Можливо, через активні нічні ракетні обстріли Києва цієї весни, коли ми не спали від гучних вибухів, які часто лунали недалеко від нашого будинку. Тоді все небо світилося від вибухів, як від феєрверків, а зранку горизонт був чорний від диму збитих ракет та шахедів.

НІЧ. Тривога все ще триває. Син починає стресувати, тремтить, хоча за вікном тиша і ніяких вибухів. Як можу заспокоюю дитину, але не допомагає. Тож виходимо в загальний коридор будинку, там у нас вже підготовлені розкладні стільці, теплий плед, шкарпетки та питна вода. Зустрічаємо сусідів, які теж вийшли перечекати тривогу. Розмовляємо про війну, політику, здоров'я. Затихаємо. Дуже хочеться спати, але треба чекати. О 2:30 довгоочікуваний відбій тривоги. Розходимось і нарешті засинаємо.

Як ми живемо останній рік

Ми мешкаємо на околиці Києва у будинку на 20-му поверсі з усіма «військовими» наслідками такого розташування. Наш житловий комплекс – стратегічний форпост у випадку можливого повторного наступу росіян і перший в зоні ризику на руйнування.

Ще на початку минулої осені ми, як і більшість українців, готувалися до зимових обстрілів і передбачали відсутність світла, води та тепла. І тепер дооснащуємося тим, чого не вистачило в той період. Тому маємо запаси ліків і харчів для себе та нашої кицьки на кілька місяців, запаси питної і технічної води. Також ми придбали павербанки, акумулятори, кілька електрообігрівачів, електростанцію, електрогенератор та дві каністри бензину до нього. В нас є портативна електроплита, але в перший блекаут виявилося, що за дві години роботи вона використовує весь заряд електростанції, тому цього літа ми придбали туристичну газову плиту з набором балончиків. Ба більше, ми запаслись навіть сонячними батареями, казанком для приготування їжі на вулиці та біотуалетом з дезрозчинами. На ці девайси ми витратили всі наші заощадження.

Моєму сину досить складно даються повітряні тривоги та довге сидіння в шкільному підвалі (якщо тривога триває кілька годин), де перебувають ще сотні школярів і рівень шуму зашкалює, а під час відключення світла може бути і темно. Деякі діти не витримують – плачуть, їм робиться зле. Що ж, тут мотивуючі пісеньки вже не допомагають.

Неочікуваним викликом для мене, як людини без власного авто, став транспортний колапс під час тривог, коли наземний громадський транспорт Києва зупиняється, курсує тільки підземна гілка метро (хоча маршрутки теж подекуди їздять). Де-факто лівий та правий береги столиці в такі періоди роз'єднуються і доїхати можна тільки на авто, а вартість таксі при цьому просто космічна. Тож кияни можуть годинами чекати на відбій тривоги там, де вона їх застала. Нещодавно ми з сином поїхали до кінотеатру. Після початку сеансу почалася тривога, ми чекали відбою на вулиці, бо поруч не знайшли жодного бомбосховища. Мою маму-пенсіонерку тривога застала під кабінетом лікаря, всіх пацієнтів просили вийти на вулицю, бо укриття в поліклініці немає. Вони знову ж таки чекали на вулиці, бо не хотіли проґавити свою чергу. Тож без нагальної потреби ми намагаємося далеко не вибиратися, особливо в центр Києва, бо йому найбільше не щастить на прильоти. Рік тому у нас з'явилися нові сусіди – сім'я зі Слов'янська Донецької області. Вони думали, що втекли від обстрілів до більш безпечного міста. Сусідка знайшла роботу в центрі Києва, але одного дня не повернулася додому. Того ранку був ракетний обстріл Шевченківського району Києва, в який вона потрапила.

Минулої зими мій кульшовий суглоб не витримав підйомів по сходах під час відключень світла, і я мусила лягти на операцію. Що цікаво, коли у лікарні прокинулася в реанімації, то першою темою, на яку почали розмовляти усі люди в палаті, була війна. Бо саме війна українців хвилює найбільше, навіть більше власного здоров'я.

Що я бачу довкола

Ще донедавна по всьому місту було багато протитанкових їжаків, бетонних блоків, мішків з піском, маскувальних сіток, графіті, плакатів на військову тематику тощо. Але поступово вони почали зникати з наших вулиць. Кияни навчилися не звертати уваги на весь цей військовий антураж або обживають його. Так, поруч з окопами розташувався оглядовий майданчик, де молодь влаштовує вечірні посиденьки, десь через окопи прокладені кладки і рибалки ходять на озеро вудити товстолобів, а в лісі поруч, де стоять таблички із забороною переміщатися через небезпеку, ще з минулої осені протоптані стежки собачниками та грибниками.

Українці не були б українцями, якби не пристосувалися до умов військового сьогодення. Кияни активно

eprasa.pl 95a2eeeb7c

роблять ремонти, хтось продає житло, а хтось купує, в будинку з'являються нові мешканці, нові обличчя. В основному це переселенці з окупованих регіонів чи тих, які постійно обстрілюються.

Упродовж минулої зими дрібний та середній бізнес закупив генератори і працював 24/7, зокрема під час повітряних тривог за виключенням масованих ракетних обстрілів. Хтось перейшов на дистанційне надання послуг.

Хоча, звісно, війна вносить корективи. Ціни продовжують рости. На все – на продукти, ліки, одяг, побутові товари, комуналку, у сфері послуг тощо. Відчувається брак тих чи інших товарів, які часто замінюються аналогами польського виробництва і продаються навіть дешевше, ніж українські.

Стало складно знайти роботу. Виріс рівень безробіття. Ситуацію також поглиблює той факт, що до Києва у пошуках праці приїздять українці з інших регіонів. На вулицях можна зустріти набагато більше людей без житла, бомжів, аніж до війни. Завмерла більшість новобудов і ціни на житло продовжують бити довоєнні рекорди.

Багато соціально-патріотичної реклами, гасел на біг-бордах, написів на транспорті, муралів. Національна символіка стала в тренді. Жовто-блакитні кольори використовують також і в маркетингу, для притягнення уваги. Однак якщо спочатку патріотичні цукерки та морозиво були чимось незвичним, то зараз вже мало кого цим здивуєш.

А в іншому, здається, кияни живуть своїм звичним життям: навчаються, працюють, ходять на закупи, відпочивають. І лише деякі елементи нагадують про війну – ось тут надпис про комендантську годину, ось тут вже другий рік комунальники не прибирають сміття, ось пройшов чоловік на протезі, бічним поглядом помічаєш військових у формі, а ось проїхало військове авто…

Але коли ти раптом потрапляєш до травматологічного відділення лікарні, то виникає враження, що існує паралельний світ, про який мало розказують по телебаченню в «Єдиному марафоні». Тут, в лікарні, усюди молоді хлопці на милицях, на інвалідних візках, без рук, без ніг. Чиїсь сини, чоловіки, брати. Стоять на одній нозі в чергах, лежать на каталках в коридорі відділень, бо в палатах вже давно нема місць. Гостро не вистачає лікарів та медсестер. Не вистачає протезів, не вистачає реабілітаційних центрів, психологів. Києву катастрофічно не вистачає ресурсів на знівечені війною тіла та душі цих хлопців.

Чи можна звикнути до війни?

Що змінилося за цих неповних два роки повномасштабної війни?

Пам'ятаю, як на її початку у всіх було єдине питання – як жити далі, як можна хоч щось планувати під час війни? Здавалося, це неможливо. Але потім ми потроху, крок за кроком вчилися жити одним днем, робити рутинні справи і… нічого не планувати. Бо інакше психіка просто не витримувала, впадала в ступор. Тепер ми вже дещо оговталися, пристосувалися, горизонт планування розширився. Від етапу заперечення перейшли до прийняття і адаптації – тимчасового етапу, мета якого – вижити.

Ще рік тому я розмірковувала, що треба вдягнути на ніч, щоб не отримати обмороження, коли мене будуть шукати під завалами, якщо в наш будинок влучить ракета. Але це питання швидко відпало, бо шансів вижити, впавши з 20-го поверху, майже нема. Тепер я не переймаюся такими питаннями і сплю спокійно. Хоча інколи сняться жахіття: пожежа, обстріли, наступ орків, мерці.

Виникає враження, що ми вже адаптувалися і звикли до війни. Але чи дійсно це так? У кожного своя відповідь, але моя відповідь про себе однозначна – ні!

В ті періоди, коли довго нема тривог, ми занурюємося у вир буденних справ, і, здається, що війни не існує. І навіть на сигнал повітряної тривоги всі реагують спокійно. Але це до першого прильоту, до першої безсонної ночі, до першої новини про жертви. Тоді в мозку щось перемикається, починаєш нервувати і внутрішньо готовий мобілізувати всі свої ресурси і щось робити.

Так, ми багато чому навчилися за період війни. Ми навчилися розрізняти роботу ППО, вибухи від прильотів, звуки грози та навчальні постріли. Ми навчилися економити й запасатися, мати план А і план Б. У нас вдома складені тривожні валізки. На всяк випадок, бо ми вже знаємо, як це буває. Але від усіх цих приготувань життя не стало спокійнішим чи більш мирним. У нас просто є план та стратегічні запаси. І надія, що цим всим не доведеться скористатися.

Я бачу, як українці від адреналінової фази збудження «завтра переможемо» перейшли до фази тривожного очікування позитивних змін і втоми. Ми втомилися постійно бути затисненими в лещата війни. Вже нема того запалу «рвати й метати», організм включив економний режим, щоби вижити і не втратити себе. Але інколи цей режим самозбереження дає збій. Наприклад, коли спілкуєшся з жінкою, чий чоловік чи син воює з 2014 року. Тоді ти не знаєш, куди себе подіти і що казати, бо всередині тебе прокидається шалений біль, гнів, розпач і відчуття безсилля.

Шкода дітей. Вони ховаються від воєнних реалій в гаджетах та комп'ютерних іграх. Роздратовані та нервові, не можуть концентруватися. Дітям набагато складніше врівноважити себе, хоча на перший погляд здається, що з ними все гаразд. Багатьох моїх знайомих, як і мене, турбує питання майбутнього наших дітей, що буде з ними? Проте наразі відповіді на це питання нема.

Замість епілогу

Наведу приклад. В мене є знайома у класичному шлюбі типу «тиран-жертва». Чоловік міг закрити її вдома за те, що вона на 5 хвилин запізнилася з роботи чи вдягнула закоротку спідницю. І хоча всі оточуючі рекомендували їй розлучатися, вона не наважувалася на цей крок. А потім звикла і пристосувалась, як могла, поклавши своє життя на вівтар токсичних стосунків. Якось я випадково її зустріла – у свої 30 років вона виглядала на 40+, мала сиве волосся і дуже тихо розмовляла. Вона була зруйнована як особистість.

Ось так і ми зараз перебуваємо в деструктивних обставинах, які не є нормальними. І наша психіка намагається адаптуватися, щоб вижити. Проте кожен з нас носить в собі тривоги, переживання, а то й глибші психологічні розлади. І ми ховаємо їх всередині, допоки ті компенсовані. Але вони, як інфекція, роз'їдають нас зсередини. І рано чи пізно прорвуться назовні. А в деяких це вже відбувається. Бо неможливо звикнути до війни. ●

eprasa.pl 95a2eeeb7c

Фонд духовної культури пограниччя
Фото надано організаторами

16-й фестиваль «Україна в центрі Любліна»

Цього року місто Люблін стало свідком чудового культурного злету, організованого в 16-й раз Фондом духовної культури пограниччя. Фестиваль «Україна в центрі Любліна» (UWCL) відкрив двері до багатогранного світу української культури, демонструючи його різноманіття та глибину.

Конкурс знань про Україну

Фестиваль у Любліні розпочався з конкурсу знань про Україну, який зібрав близько 70 учнів з Любліна та навколишніх містечок. У межах цього конкурсу учасники змагалися у своїх знаннях з історії, культури, а також знаннях про спільні історичні події Польщі та України. Цей захід мав на меті не тільки освіту молоді, але й створення платформи для обговорення та рефлексії над взаємозв'язками між двома сусідніми країнами.

Залучення шкільної молоді до таких заходів відіграє ключову роль у формуванні відкритих та інформованих світоглядів. Це особливо важливо в контексті подолання стереотипів та побудови мостів між нашими народами. Учні мали можливість не тільки змагатися за знання, але й дізнатися більше про спільне історичне минуле та культурні особливості обох народів, що сприяє глибшому розумінню та повазі між молоддю цих країн.

Конкурс знань, як частина фестивалю, став значущим кроком у напрямку взаємного пізнавання та сприяння культурного обміну. Він не лише підвищив обізнаність учасників про Україну та її культурну спадщину, але й спонукав їх до роздумів про важливість міжкультурного діалогу у сучасному світі.

Концерт Марини Круть: мелодії, що об'єднують

Перший день завершився концертом Марини Круть. Її виконання на бандурі, символі української музичної

спадщини, стало відображенням культурної багатогранності та історичної глибини України. В її репертуарі гармонійно перепліталися традиційні народні мелодії з власними композиціями, демонструючи неперевершену багатогранність та глибину української культури.

Захоплення публіки концертом Марини Круть було відчутним. Її виконання заворожувало слухачів, занурюючи їх у світ української музики, повний чарівності та емоційної глибини. Вона не лише показала велич бандури як музичного інструменту, але й продемонструвала, як традиційний інструмент може бути актуальним та звучати сучасно. Цей виступ став одним з яскравих моментів фестивалю, сприяючи популяризації української музичної спадщини серед міжнародної аудиторії.

Виставка «Місто-Дім»: переплетення історій

Виставка «Місто-Дім» відкрила новий вимір фестивалю. Як розповідає Оксана Басараба, координаторка фестивалю, цей захід був спробою показати Люблін як місце, котре стало домом для багатьох українців. Ця виставка, що поєднувала фотографії та есе, дозволила відвідувачам задуматися над концепцією «дому» в контексті міграції та культурної інтеграції.

Діалоги та майстер-класи

Фестиваль пропонував глибокі розмови та активності, як-от дискусія «На часі: міста України», що зосереджувалася на урбаніциді (знищенні міста) та відновленні українських міст після війни.

eprasa.pl 95a2eeeb7c

Ірина КУПА
Фото – Петро Пушкар

«Футбол – це не тільки спорт, а ще й братерська дружба»

Саме в цьому змогли переконатися учасники, організатори і вболівальники ювілейного XXV футбольного турніру українських дитячих команд, який відбувся 25 листопада 2023 року в місті Ельблонґ Вармінсько-Мазурського воєводства. Організатором турніру став місцевий гурток Об'єднання українців у Польщі, який очолює Андрій Шмигельський. На початку турніру він вийшов з привітальним словом, подякувавши всім учасникам, які знайшли час та можливість приїхати сюди і взяти участь у турнірі.

Цього року у заході взяли участь 6 команд з таких міст: Ельблонґ, Пєнєнжно, Ґданськ, Пасленк, Лемборк, Бартошиці. Учасників і гостей футбольного турніру в теплій атмосфері приймала у своїй просторій і добре обладнаній спортивній залі Початкова школа № 12. ім. М. Кайки в Ельблонзі.

Суддя турніру Алан Жмієвський професійно і пильно стежив за тим, щоби футбольний матч проходив відповідно до правил гри. Методом жеребкування визначили послідовність проведення матчу між командами. Для оптимізації ходу турніру тайми тривали 10 хвилин, результати гри своєчасно фіксували до турнірної таблиці. Впродовж усього турніру на полі відчувалася дружня атмосфера, а вболівальники активно підтримували свої команди. Гра була насиченою та емоційною. Кожен з учасників команд максимально прикладав зусилля для перемоги своєї команди.

Турнір тривав 4 години. За цей час кожна з команд мала можливість зіграти з усіма представленими на турнірі командами. По завершенню матчу кожна команда отримала дипломи та солодкі призи від Об'єднання українців у Польщі.

Команди з Ельблонґа та Бартошиць

Дипломи вручає Андрій Шмигельський

Результати турніру: 1 місце – команда з Ельблонґа, 2 місце – команда з Пєнєнжна, 3 місце – команда з Бартошиць, 4 місце – команда з Лемборка, 5 місце – команда з Пасленка, 6 місце – команда з Ґданська.

«Футбольний турнір відбувається для підтримки українських дітей, така взаємодія покращує їхню інтеграцію, – зазначив Андрій Шмигельський. – Наш турнір вже став традицією. Кожного року такий захід дає можливість українським дітям відчути себе професійними футболістами. Від початку проведення змагань вперше за всі роки перемогу здобула команда з міста Ельблонґ».

По завершенню турніру всіх учасників чекало почастування і товариське обговорення результатів гри. ●

Майстер-класи з малювання на склі та готування традиційного українського борщу були частиною фестивалю, яка дозволила молоді практично взаємодіяти з українськими мистецькими традиціями, збагачуючи своє розуміння української культури.

Міська гра: «Шляхом українських місць у Любліні»

Міська гра «Шляхом українських місць у Любліні» стала завершальним акордом фестивалю. Ця інтерактивна гра була організована з метою глибшого дослідження міста крізь призму його українських місць. Учасникам гри було запропоновано відвідати різні локації, які мають важливе культурне, історичне або соціальне значення для української спільноти в Любліні.

Мета цієї гри полягала не лише у розвагах та освіті, але й у зміцненні зв'язків між українською та місцевою спільнотами. Вона сприяла кращому розумінню та взаємоповазі між різними культурами, а також допомагала відкрити нові, невідомі аспекти Любліна для учасників. В результаті гри учасники не тільки дізналися більше про українську культуру, але й поглибили своє розуміння історії та сучасного життя міста. В грі взяло участь 9 команд, понад 20 учасників віком від 7 до 50 років.

Фестиваль «Україна в центрі Любліна» став не просто заходом, але й платформою для обміну думками, рефлексій та культурного збагачення. Він підкреслив важливість культурного діалогу між народами і став яскравим прикладом того, як мистецтво та освіта можуть зближувати людей.

Ми вдячні усім, хто взяв участь у цьому фестивалі та долучився до творення польсько-українського діалогу. ●

eprasa.pl 95a2eeeb7c

ТЕМА НОМЕРА

Павло ЛОЗА
Фото з архіву ІНП

ІНП: Акція «Вісла» не була злочином

Прокурор Комісії з розслідування злочинів проти польського народу – відділення в Ряшеві – припинив розслідування справи, що стосується рішення про переселення жителів південно-східної Польщі в 1947 році в межах акції «Вісла». У висновках, про які Інститут національної пам'яті (ІНП) повідомив у своїй заяві від 28 листопада, зазначено, що переселення українців, а також лемків та осіб польського походження було превентивно-захисним, а не репресивним.

В Інституті національної пам'яті додають, що рішення про припинення розслідування не є остаточним. Розслідування було розпочато на підставі звернення голови Об'єднання українців у Польщі (ОУП), голови Об'єднання лемків (ОЛ) та одного із постраждалих унаслідок примусового переселення.

У повідомленні ІНП йдеться, що прокурор ряшівського відділення Комісії з розслідування злочинів проти польського народу припинив провадження через «відсутність кримінальної складової в рішенні про переселення». Слідчі зазначили, що акція «Вісла» мала «профілактичний, а не репресивний характер» і стала прямим наслідком «масових убивств місцевого населення підрозділами ОУН та УПА».

Дослідники Інституту національної пам'яті відкидають аргументи, висунуті позивачами, та вважають, що немає підстав для того, щоб переселення в межах акції «Вісла» вважати комуністичним злочином чи злочином проти людства.

За словами представників ІНП, однією з підстав для рішення про припинення розслідування стало те, що метою акції «Вісла» було знищення загонів ОУН-УПА, які вчиняли злочини проти мешканців південно-східної Польщі. «Акція була скерована на забезпечення безпеки громадян», – ідеться в комюніке.

«Щоб захистити їх і водночас позбавити УПА постачання та розвідданих, наданих мешканцями, які з нею співпрацювали, було евакуйовано населення з районів, де мали відбутись масові воєнні дії. Критерій національної приналежності під час переселень не був застосований, – наголошують в Інституті національної пам'яті. – Окрім українського населення, близько 20 відсотків переселенців становили поляки, а також лемки».

Багато істориків та представники громадських організацій не приховують свого обурення рішенням ІНП у Ряшеві, називаючи його «скандальним», а зміст повідомлення таким, що «не відповідає історичній правді».

Кілька десятків істориків, журналістів та діячів культури написали про це у відкритому листі до спікерки Сенату Малґожати Кідави-Блонської та голови Сейму Шимона Головні. Вони звертаються до маршалків як найвищих представників законодавчої влади Польщі з протестом і засудженням рішення Інституту національної пам'яті про припинення розслідування щодо визнання акції «Вісла» злочином.

«Для нас, громадян Польщі, обґрунтування цього рішення є підтвердженням існування в демократичній Польщі комуністичної пропаганди та антиукраїнських наративів, які роками поширювали націоналістичні та кресові кола, а також, особливо з 2014 року, пропаганди путінської росії», – написано в заяві.

На думку представників громадськості, котрі підписались під зверненням, рішення прокурора ІНП та аргументи, які виправдовують примусове переселення, підривають як права українців і польських громадян, так і досягнення в процесі польсько-українського примирення.

«Польсько-українське примирення, яке є фундаментом спільних інтересів народів Польщі та України, – особливо важливе в контексті боротьби з російською агресією в Україні. Твердження Інституту національної пам'яті та антиукраїнських кіл суперечить висновкам багатьох польських та українських істориків, які присвятили цим питанням важливі публікації, про існування політики переслідування громадян з української меншини та лемків за часів Польської Народної Республіки», – додають автори звернення.

На їхню думку, прийняте Інститутом національної пам'яті рішення та його обґрунтування суперечать історичній правді, спираються на фальшиві твердження,

eprasa.pl 95a2eeeb7c

а як єдине надійне історичне джерело слідчий відділ ІНП визнає та широко цитує вибірково вибрані документи, опубліковані комуністичною владою в Польській Народній Республіці, повністю заперечуючи досягнення польських істориків.

«Інститут національної пам'яті дійшов висновку, що примусова депортація українців, здійснена насильницькими структурами комуністичної Польщі, позбавлення їх домівок і майна, терор, знищення інституцій та розселення з метою асиміляції, щоб „остаточно розв'язати українське питання", були прикладом гуманізму і навіть відповідали потребам та сподіванням депортованих. Навіть комуністична влада Польської Народної Республіки не вдавалася до цього аргументу», – читаємо у зверненні.

За словами його авторів, припинення розслідування депортацій 1947 року, які були сталінським злочином проти польських громадян української меншини, лемків, а також проти групи етнічних поляків зі змішаних сімей, є виправданням комуністичного злочину в розумінні закону про Інститут національної пам'яті, а, отже, це, швидше за все, свідчить про порушення цього ж закону.

«Інститут національної пам'яті не тільки не може помітити й оцінити реально вчинені злочини, які були та є очевидними, але, що найжахливіше, вихваляє та виправдовує ці злочини!» – зазначають автори звернення та вважають, що, обґрунтовуючи рішення Інституту національної пам'яті, прокурор знехтував постанову Сенату Республіки Польща від 1990 року, заяви президентів Польщі, зроблені в контексті роковин акції «Вісла», заяву уповноваженого з прав людини про злочинний характер цієї акції. Також цілу бібліотеку праць польських та українських істориків (серед котрих є дослідження, видані до 2016 року Інститутом національної пам'яті), у яких аналіз перебігу та наслідків депортації чітко свідчать про те, що акція «Вісла» була злочином, зокрема злочином проти людства.

«У демократичній країні неприпустимо ігнорувати громадянські права та порушувати законодавство заради меркантильних політичних потреб. Засуджуючи рішення та обґрунтування Інституту національної пам'яті щодо акції „Вісла", ми стаємо на бік усіх, для кого важливі повага до правди й елементарне почуття справедливості», – наголошують автори звернення.

Серед тих, хто підписав лист до маршалків: Адам Бальцер, Едвін Бендик, Боґуміла Бердиховська, професор Ян Пісулінський, Кристина Захватович-Вайда, д-р Маріуш Зайончковський, Анджей Северин, професор Роман Дрозд, професор Ігор Галагіда, Юрій Рейт, Мирослав Скірка, Петро Тима, професор Ґжеґож Мотика, д-р Григорій Купріянович та багато інших.

Представники української меншини в Польщі після повідомлення ІНП прокоментували це питання, зокрема на своїх сторінках у фейсбуці. Нижче подаємо коментарі декого з них.

Професор Ігор Галагіда

«Рішення прокурора ряшівського відділення Інституту національної пам'яті щодо акції „Вісла" є питанням, яке виходить за межі суперечки про минулу подію. Це свідчить про те, що польський державний уряд де-факто приймає та виправдовує застосування репресій та колективної відповідальності проти власних громадян інших національностей. Після „дискусії", яка відбулася сьогодні в соцмережах, ви можете побачити, що наразі в Польщі наявна досить велика група людей, які, не спираючись на висновки істориків (а кілька книг і сотні чи тисячі статей були про це написані), однак, виходячи з власних уявлень чи наративу ПНР 1960-х років, готові прийняти, що вигнання майже 140 тис. людей з їхньої малої батьківщини, громадян інших національностей з метою асиміляції (а також групи осіб польської національності), позбавлення права визначати місце проживання, позбавлення можливості плекати свою мову, культуру та релігію – це, по суті, ок!

Сказати, що це пригнічує, – нічого не сказати. Акція „Вісла" – це не так проблема українсько-польських відносин, як внутрішньопольська: правова, політична і моральна».

Петро Тима

«Нарешті, ми побачили, що до акції „Вісла" польські державні установи ставляться „серйозно". Щойно прокуратура та Інститут національної пам'яті плюнули в обличчя не лише польським громадянам української національності, а й сенаторам, історикам та експертам».

Д-р Григорій Купріянович

«Здавалося б, примусове переселення за національною ознакою, що має характер етнічної чистки, є очевидним злочином. Але як виявилося – за інтерпретацією Інституту національної пам'яті – злочином це не є.

У цій ситуації громадянам Республіки Польща української національності важко не відчувати, що злочини комуністичного режиму проти них державний орган (Комісія з розслідування злочинів проти національних злочинів) оцінює інакше. Це як плюнути в обличчя всім жертвам акції „Вісла", їхнім нащадкам, усій українській громаді в Польщі. Наразі це рішення прокурора ІНП є обов'язковою правовою оцінкою акції „Вісла" в Польщі». ●

eprasa.pl 95a2eeeb7c

Поминальне богослужіння на варшавському Православному кладовищі

Підготував Павло ЛОЗА
Фото з фейсбук-сторінок Посольства та консульств України в Польщі

У Польщі відзначили 90-ті роковини Голодомору в Україні

ҐДАНСЬК

У Ґданську в пам'ять про жертв голодоморів пройшла божественна літургія в церкві св. Володимира Великого. Після молитви у храмі консул України в Ґданську Олександр Плодистий разом із духовенством та місцевою громадою, зокрема головою Поморського відділу ОУП Єлизаветою Кремінською, поклали квіти, колоски зерна та запалили свічки біля пам'ятника жертвам Голодомору.

ЛЮБЛІН

Генеральне консульство України в Любліні разом з представниками духовенства, військовими Литовсько-польсько-української бригади, почесним консулом України у Холмі Станіславом Адамяком та українською громадою взяло участь в акції запалення свічок, покладання квітів та колосків до пам'ятника жертвам Голодомору. Також у греко-католицькій парафії в Любліні була організована спільна молитва та панахида за душі жертв геноциду.

eprasa.pl 95a2eeeb7c

КРАКІВ

У церкві Воздвиження Чесного Хреста УГКЦ відбулася літургія й поминальна панахида за жертвами Голодомору. Після богослужіння українська громада Кракова, зокрема діячі ОУП, разом зі співробітниками Генерального консульства України в Кракові поклали квіти та запалили лампадки біля пам'ятного знаку жертвам голодоморів в Україні, й спільно виконали державний гімн України. З промовою до учасників заходу звернувся генеральний консул України в Кракові В'ячеслав Войнаровський.

ПЕРЕМИШЛЬ

У Перемишлі в соборі св. Івана Хрестителя відслужили панахиду за жертвами голодоморів в Україні. Її очолив митрополит УГКЦ у Польщі Євген Попович. Перед панахидою українська молодь зі школи ім. Маркіяна Шашкевича представила програму про геноцид.

Після молитви духовенство та віряни вирушили процесією до прицерковної площі до пам'ятника жертвам Голодомору, біля якого запалили свічки. У заході взяли участь почесний консул України в Перемишлі Олександр Бачик, заступник мера Перемишля Боґуслав Сьвєжи, директорка української школи Йоанна Баран, педагоги та молодь «шашкевичівки» й представники всіх українських громадських організацій міста.

Після відзначень у соборі в Народному домі відбулася театральна вистава «Голос тихої безодні» у виконанні Лідії Данильчук, акторки львівського «Театру в кошику». Виставу створено за мотивами п'єси української поетеси Неди Нежданої з Краматорська.

Фото Павла Лози

ВАРШАВА

У Варшаві на Православному цвинтарі в районі Воля біля пам'ятника жертвам Голодомору – геноциду 1932–1933 років – відбулося поминальне богослужіння. «Увесь світ сьогодні бачить, що, на жаль, зло в той час не було належним чином покаране, тому воно сьогодні відродилося в новій формі, але за сутністю є таким же злом, як було тоді. Сьогодні російська федерація як правонаступниця Радянського Союзу, як правонаступниця цього тоталітарного, жорсткого сталінського режиму, знову вчиняє геноцид проти українського народу. Але ми сьогодні показуємо всьому світу, що свобода для нас понад усе», – сказав під час вшанування пам'яті жертв Голодомору посол України в Польщі Василь Зварич. У заході взяли участь представники духовенства, голова Об'єднання українців у Польщі Мирослав Скірка, голова громадської ініціативи за доглядом могил воїнів УНР у Варшаві Юрій Рейт, заступниця посла Канади в Польщі Марі-Елен Коте, а також молодь Пласту – української скаутської організації в Польщі та українці, які мешкають у Варшаві.

У межах відзначень роковин Голодомору у польській столиці 29 листопада відбулося теж відкриття виставки українського сучасного мистецтва «Голодомор. Геноцид 32/33». Учасниками події, що проходила в галереї Nizio, були посли та дипломати іноземних держав, зокрема України, представники МЗС Польщі, української громади та міських, культурних і мистецьких установ.

Експозиція доступна для відвідування до кінця 2023 року за адресою: вул. Інженерська 3 у Варшаві.

14.

eprasa.pl 95a2eeeb7c

ОЛЬШТИН

Традиційно в четверту суботу листопада відзначають Всеукраїнський день пам'яті жертв Голодомору. З цієї нагоди в катедральному соборі Покрови Пресвятої Богородиці УГКЦ в Ольштині віряни вшанували пам'ять жертв геноциду, скоєного більшовиками під керівництвом москви. Цьогоріч минуло 90 років від злочину проти українського народу.

Вшанування цієї дати розпочалось із промови вчительки з міжшкільного пункту навчання української мови, магістра Мирослави Четирби-Піщако. Вона розповіла про трагічні роки найстрашнішого голоду 1932–33 років, підкресливши, що внаслідок нього страшною смертю загинуло близько 10 мільйонів українців. Після цього присутні переглянули мультимедійну презентацію, яку підготував Музей Голодомору в Києві, присвятивши її 90-м роковинам страшного злочину, метою якого було знищення українського народу. Тоді, як показано в презентації, більшовики під керівництвом Сталіна знищували український народ під гаслом боротьби з націоналізмом і петлюрівщиною. Тепер же московські злочинці цього самого штибу здійснюють нову спробу ліквідувати Україну й українців. путін, як раніше його вчитель Сталін, пішов страшною війною проти України під закликом боротьби з «українським націоналізмом і бандеризмом».

Як і в попередні роки, у цьогорічний День пам'яті жертв Голодомору ольштинський парох отець протоієрей Іван Галушка відслужив панахиду за жертвами цього жахливого злочину. Після поминальної молитви присутні поклали символічні свічі-лампади пам'яті біля пам'ятного знака жертвам Голодомору, розташованого неподалік храму.

З жалем треба зазначити, що вшанувати пам'ять загиблих від голоду прийшло менш ніж тридцять осіб, хоч ольштинська парафія УГКЦ належить до найбільших у Польщі. Окрім трьох осіб, під час пам'ятних заходів не було воєнних біженців.

У неділю, 26 листопада, після богослужіння жертв Голодомору вшанували учні Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Ґурові-Ілавецькому. Двадцять дівчат і хлопців представили майже годинне театралізоване дійство «Заморені голодом», яке з ними підготувала вчителька Дарія Кантор. Матеріал було взято з роману «Марія» Уласа Самчука та поеми «Христинка» Ольги Тарасової.

– Ми побачили й пережили трагедію десятків тисяч українських родин, яку вчинила так звана радянська влада, – сказав на завершення глава Ольштинсько-Ґданської єпархії єпископ Аркадій Трохановський та подякував учням за виступ. – Нам треба пам'ятати, згадувати й поширювати правду про цей злочин, від якого минуло 90 років. Тоді попри винесений вирок український народ не вмер, так, як і сьогодні, коли Україна опинилася у вогні страшної війни, яку нам приніс із тією ж метою – знищити Україну – той же одвічний ворог. Нам і тепер треба вірити в перемогу України, гуртуватися, підтримувати її й постійно допомагати, а перемога буде за нами. Ми не вмерли як народ, ми існуємо, ми вижили, живемо й будемо жити.

Степан МІГУС

Фото автора статті

КЕНТШИН

Масовий штучний голод, метою якого було фізичне знищення українського народу, запланували та провели московські посіпаки-шовіністи. Унаслідок скоєного злочину від голодної смерті померло понад 4 мільйони людей. російська федерація, яка представляє себе на світовій політичній арені спадкоємцем Радянського Союзу, досі відмовляється визнавати Голодомор 1932–1933 років.

Українці Кентшина та околиць приєдналися до всеукраїнської акції з вшанування пам'яті жертв Голодомору в Україні, геноциду українського народу. У неділю, 26 листопада, в місцевій греко-католицькій церкві було відправлено поминальну літургію.

Під час проповіді парох о. Ігор Гарасим підкреслив, що геноцид українського народу втілює зараз послідовник Сталіна – злочинець путін. За його наказами російські окупанти вбивають мирне населення та нищать українські міста та села.

Після богослужіння відбувся виступ у виконанні учнів з Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Ґурові-Ілавецькому під керівництвом Олександри Бздель та Марини Рудишин. Школярі в символічний та зворушливий спосіб зобразили трагедію багатьох українських сімей тридцятих років.

За проникливе сценічне видовище молодим артистам та їхнім опікунам подякували вчителька пункту навчання української мови Єва Клек та голова кентшинського гуртка ОУП Андрій Сидор.

– Голодомор, 90-ті роковини якого ми відзначаємо цього року, був геноцидом українського народу. На жаль, цей злочин триває і сьогодні, від моменту повномасштабного вторгнення росії в Україну. Допомагаймо нашим співвітчизникам в Україні та підтримуймо Збройні сили України. Це визначальний момент у нашій історії. Зараз ми стоїмо перед вибором: чи будемо існувати як нація, як держава, чи ні? – наголосив Андрій Сидор.

Григорій СПОДАРИК

Фото Андрія Сидора

eprasa.pl 95a2eeeb7c

Підготувала Тетяна ДАНЮЧЕНКО

Національний музей Голодомору-геноциду – пам'ять про терор голодом

Фото з сайту holodomormuseum.org.ua

В 2006 році в Україні був прийнятий закон, яким на офіційному рівні було визнано Голодомор 1932–1933 років актом геноциду українського народу. Цим законом також передбачалося спорудження Меморіалу пам'яті жертв голодоморів в Україні. Того ж року було оголошено про проведення всеукраїнського відкритого конкурсу на кращий проєкт меморіального комплексу.

Автором ідеї комплексу, що перемогла на конкурсі, став художник-монументаліст, заслужений діяч мистецтв України Анатолій Гайдамака (помер 27 жовтня 2023 року), головним архітектором – Юрій Ковальов, скульпторами – Микола Обезюк та Петро Дроздовський.

Президент України Володимир Зеленський з дружиною, президенти Латвії і Швейцарії, представники українського уряду, парламенту та сил оборони України, члени понад 10 іноземних парламентських делегацій, українське духовенство – на відзначенні 90-х роковин Голодомору-геноциду 1932-1933 років. Фото з сайту uinp.gov.ua

Ескізним проєктом було передбачено дві черги будівництва. Перша черга комплексу побудована у 2008 році за спільним проєктом ТОВ «Проектні системи ЛТД» та Анатолія Гайдамаки, а відкрилася вона у 2009-му. Меморіальний комплекс розташувався на печерських пагорбах в Києві.

Меморіал у першій черзі складається з декількох частин: дві скульптури янголів, що є символічним входом до музею, площа «Жорна долі», по колу якої розташовані художні скульптури жорен, а в центрі площі – скульптура дівчинки, яка має назву «Гірка пам'ять дитинства». «Свіча пам'яті» оточена комплексом художніх композицій (лелеки, залізні хрести, кам'яні брили, плити із викарбуваними роками злочину проти українського народу). Зала пам'яті – центральна частина Меморіалу, яка наразі виконує функції музею, алея «Чорні дошки» – гранітні плити із переліком населених пунктів, до яких був застосований спеціальний режим винищення населення під час Голодомору. Цитати на алеї «Чорних дошок» підбирав народний художник України Микола Сядристий.

У 2015 році Меморіал пам'яті жертв голодоморів в Україні отримав нову назву – Національний музей Голодомору-геноциду. Друга його черга почала реалізовуватися у 2017 році. Наразі музей існує як меморіальна частина («Свіча пам'яті»), а власне музейної частини із відповідною розвиненою інфраструктурою досі не побудовано.

Місією музею є застереження суспільства про злочин геноциду шляхом накопичення і поширення знань про Голодомор. Одним з важливих завдань є нагадування про українську ідентичність, яку в СРСР намагалися замінити радянською.

За традицією кожної четвертої суботи листопада тут вшановують пам'ять жертв Голодомору: керівники держави, гості та мешканці столиці збираються на території музею та запалюють свічки у пам'ять про жертв геноциду. ●

eprasa.pl 95a2eeeb7c

Борис ЛЕМКІВСКИЙ

Не будме невірныма Томами

Што до того, хто мирным жытелям Ірпіня ци Бучы наділал вшыткых такых нечловечых злочынів, не мам ниякых сумнівів (так як декотры). Барз добрі знам, же в сороковых роках XX століття червеноармійці воювали не лем з гітлерівцями и хыбаль вшыткы сме свідоми того, же єдиным передолжыньом СССР єст росийска федерация, а червеноармійців ерефска армія (адже русска). Сьміло мож повісти, же то єден чорт, лем дешто інакше убраний (и на нещесьця Украіны и Украінців з кращом збройом). Не дарма діточкы в русскых садочках поперебераны сут нераз в уніформи якраз червеноармійців, нібы то «єдиных» побідители фашызма. Гнешнє НКВД інакше ся зове (пак діяло під шыльдом КҐБ, а по розвалі СССР перемінувало ся в ФСБ), але все было и єст лем русскє.

О тім, до чого здібны сут червеноармійці, і оповідали нашы дідове, то од них знам як потрафили «воювати». Раз молодому Русинови дорогу застал єден «освободитель» – адже русский солдат. Заштопувал го, бо хотіл продати єден зо «своіх» зиґарків, а крам з нима мал на каждій руці и нозі (де лем пасок обстал). Парубок не был страхопутом, вернул з Німец з примусовых робіт, вбраний был по містецкому и на нещесьця солдата мал юж зиґарок. Кєд вказало ся, же гандлю не буде, зачало ся. Червеноармієц зажадал біциґля (а…, молодий Лемко з роботы домів вертал якраз на ровери). Кєд хлопчыско не хотіл го оддати, солдатиско выцілил в нього з пепешы, але не стрілил (бо были в середині села). Хвилю стояли як очадіты, наш хлопец ани не дихал, стояли, бо од ровера не хотіл одступити ся жаден з них. Солдат познал, же біциґєль понімецкий (адже *трофєйний*, приналежний *победителям*), а хлопчыско не думал ся з ним розставати, бо якраз коротил си ним дорогу на роботу. Молодого Русина з опресиі вратувала бесіда (для червеноармійця о небо зрозумільша од польской) и сесе, же мешкал недалеко. Пішли домів и русский солдат одіхал на старшым біциґли.

Іншый Русин не мал тівко щесьця, який на роботу тіж доіжджал біциґльом. Дорогом іхали русскы солдаты (якраз ґрузовиком) и зьвідували ся о дорогу, ніби то перевіряли, ци добрі іхают. Потвердил, же так, же и він іхат там. Запропонували підвіз, друг, з якым іхал, не сіл на паку, бо праві юж был на місци, адже з пропозициі «освободители» скористал лем наш ровериста. Іхал си юж як паниско, не морил ся кручыньом. Іхня дорога справді была єднака (наш хлопец робил в іхніх войскових варштатах), але пак нихто юж не віділ ровера, ани, што важнишше, його властителя. Молодий Лемко пропал як камін в воду, а товды было там лем море русского войска.

Іншый Руснак оповідал, же до його хыжы часто приходил русский офіцер. Першый раз зашол з двома червеноармійцями, бо сусіде повіли, же за недовго дівці робити буде весіля, адже знал, же палюнкы в нього буде купета. Ґазда ся оначыл, боронил як лем міг, а то тым, же немало роздал єй юж його воякам и боіт ся, жебы не бракло для запрошеных гости (товды палюнкы всядываль было лем як на лікарство). Енкавудиста не одпущал, зарікал ся, же за дурно не хоче. Най лем повіст, што треба, а зроблят «махньом» (адже выміну). Ґазда долго не думаючы рюк, же здали бы ся му добры черевікы (думал, же офіцер в магазині має іх до фраса и кус). Капитан змірял ґазду зором (так, же го аж зморозило) и з єдным вояком вишол з хыжы, другому казал ждати на ся в середині. Як лем вышли, чути было постріл, вояк лишений в хыжы зразу знял криса з плечы и грізні до ґазды выпалил: «*Руки вверх!*». Не лем він подумал, же на дворі партизане, оба з душом на рамени (ґазда зо страхом Божым) ждут новых подій, каждий по свому тремтячы о своє жытя, а кєд двері зарипіли, зразу вояк з автомату не лем лицьом звернул ся в сторону порога, зо сін глошол офіцер з черевіками в руці. За палюнку красні подякувал и выходячы з хыжы додал, нібы то так для порядку, же по вбитого пришле коляску. Хлоп в сесых скірнях нияк не міг ходити, хоц были барз добры и на ногу пасували як улял. Сес офіцер нераз ищы приходил до того ґазды, як до свойой криниці. Раз, кєд ся го ґазда врешті осьмілил зьвідати (ци не шкода му вбитого вояка?), одповіл, же ні, бо жовніре на войні гынут все. Злегка ся лем ищы зареготал и выцідил през зубы, же часом горілка важнішша єст од вояків. На одходне в сіньох руком ищы махнул и дошмарил, так якбы на своє оправданя, же сес солдат перше ци пізнішше и так міг бы згынути, а пити ся хотіло юж. Кєд почуте ґаздом скривило, добил го новым прызнаньом, же ниґда не жалує своіх вояків, бо матушка россия все пришле му новых.

Гнешня война о Украіну доказує, же русскы воякы нич а нич ся не змінили (крали, крадут и красти будут). Русский солдат гнеска тіж, жебы лем мочы дашто вкрасти (неконечні дороге ци цінне), годен хоц кого аджи забити. Полякы бесідуют, же товдышнім червеноармійцям присьвічала лем єдна максыма: *Większe jak wesz, do domu bierz.* Сеса римованка корові з-під хвоста не вылетіла, з неба тіж не зышла, оддзеркалят поведінку русскых «освободителей», якы освобождали не лем од зиґарків ци роверів. Адже нич в тім чудного, же и гнеска, што лем найдут и зможут взяти зо собом, то крадут. Не думайте, же крал лем єден, другий, ци дакій ищы лем третій червеноармієць. На довід того, же серед червеноармійцями некрадущых было недуже (же было іх як на лікарство),

eprasa.pl 95a2eeeb7c

підопру ся памятником пароха, на слова котрого юж не раз єм ся покликувал. Барз добрі знаний нам єґомосьць 1 серпня 1945 р. записали: ***В посьлідных днях селом (адже Боднарком) переіжджало барз дуже русского войска. Провадят зо собом барз великы табуны коны, коров, овец и свинь. Везут повны возы вшелиякого добра наградованого в Німечыні и на Мадярах.***

Жебы не было, же до степовиків ХХ століття (адже червеноармійців вертаючых з-під Берліна) стрілям з капишонів и лем раз з гарматы (словами кронікы), наведу ищы єдну гарматню выповід о. Ярослава Богатюка, оповідаючу о бестияльствах червеноармійців. Воєнний парох Боднаркы якраз на Йордан (адже 19 стичня 1945 р.) описали до чого здібны сут ніби то мыр несучы «мирны» червеноармійці: *Гнеска по полудни барз блиско церкви горіло, не знатя чом. Спалила ся хыжа и ищы три іншы ґаздівскы будівлі. По загашыню огня, вертаючы до себе,* ***пішол єм в село обоздріти тіла погыбшых Німців, котры не были ищы похоронены и лежали на дорозі. Авта и войсковы возы переіжджали през іхні тіла лежащы на середині дорогы, адже зато были барз здеформуваны. Праві вшыткы одерты были з одягу. Вшыткых погыбшых было деси з пятнадцетох. Єдны згынули в бою, але більшіст більшевикы розтріляли по взятю в полон*** (о. Я. Богатюк, с. 59-60.). Для ясности додам, же погыбли перед полудньом 16 стичня 1945 р. Єґомосьць того дня в памятнику записали: ***Деси о 1 годині по полудни в селі было юж тихісьо – замовчали гарматы и куломети, пак почали приіжджати чысленны одділы більшевиків. Натачали ся ничым лава, так як колишні орды з Азиі на Європу. Огорнул мня страх и тривога****. Кєд вернул єм на клебанію на дорогах и попри хыжах было юж купета більшевицкых танків и вояків. Мене як до тепер нихто не чыплял. На нічліг до мене пришло 20 вояків. Мій покій был барз маціцький, зато лем некотры красноармійці могли ся покласти до спаня, іншы цілу ніч пересідили* (о. Я. Богатюк, с. 58-59.).

В Боднарці червеноармійці бороли ся з гітлерівскыма Німцями (тепер з Украінцями, адже з сумежным словянскым народом), але сьміло мож повісти, же товдышний и теперішний русский террор єст єднакий – немилосердний и безпардоновий, просто адовий. Додам, же червеноармійці нацистів и бандерівців глядали аджи в *«русиньскым народі»* (адже серед боднарчанами), так само як в Бучы ци другых украіньскых оселях, остатньо заниманых нелюдяным, немирным «русскым миром». ●

Zjednoczenie Łemków
uruchamia bezpośrednią pomoc
dla osób uciekających przed wojną.
Konto do wpłat na pomoc:
09 1240 5110 1111 0011 1189 0340

РЕЦЕНЗІЇ

Євгенія Кузнєцова, «Драбина». Львів: Видавництво Старого Лева, 2023. – 280 с.

Дарина ПОПІЛЬ

Шлях до себе у непрості часи

Відома українська літературна критикиня певний час тому написала на своїй сторінці у фейсбуці, що зараз рине лава книг про повномасштабну війну. І що, на жаль, більшість з них будуть дуже кепськими, графоманськими, неякісними. Критикам ж доведеться це все читати і виловлювати серед піску діаманти. Насправді чудово, що ці коштовні камені існують. Якісь менш яскраві, а якісь більш. Сьогодні нам буде блистіти, а не жевріти найновіший роман Євгенії Кузнєцової «Драбина».

Дебютна книга Кузнєцової «Спитайте Мієчку» – це тепла, романтична і трохи наївна, як і належиться своєрідним утопіям, історія. Історія, що описує одне літо сестер, їхніх матері та бабусі. Час у цій оповіді наче завмирає, гусне в гарячому повітрі та кронах дерев, щоб дати героїням можливість прийняти важливі рішення і щось змінити. Від «Спитайте Мієчки» віє ароматом свіжих фруктів і ягід, певною невизначеністю, любов'ю. Окремим персонажем роману можна вважати дім, до якого з'їхались дівчата, щоб взяти тайм-аут у своїх насичених людьми та подіями життях. Бабусин дім пам'ятає їхні кроки змалечку, він знає усі їхні думки і таємниці та приймає героїнь з усіма їхніми тріщинками та похибками, щоб заспокоїти та зцілити.

Цікавим є те, що у новому романі авторки «Драбина» будинок, у якому відбувається більшість подій, також займає ключове місце. Проте цього разу це не затишна, хай і старенька та пошарпана, будівля у бабусиному селі. Це будинок, що мав стати прекрасною, омріяною домівкою головного героя Толіка. А став галасливим, хаотичним пристанищем для його родичів та їхніх тварин, смутків та гризот, які вони привезли з собою, тікаючи від повномасштабної війни в Україні.

18.

eprasa.pl 95a2eeeb7c

Закінчення з 17 сторінки

Толік – звичайний чоловік, що більш-менш побудував своє життя за тисячі кілометрів від домівки в Україні. Він непогано заробляє, не надто собою пишається, є доволі закритим та скромним. А проте чогось усе-таки досягнув, тому що спромігся собі купити аж цілий будинок. Придбав він його у доволі занедбаному стані, з величезною колекцією дивних старих речей, що належали попередній власниці – старенькій з любов'ю до керамічних фігурок. Толік до дрібниць продумав, як він цей дім повністю переобладнає, зробить сучасним, зручним, ідеально пристосованим до його потреб. І коли до його мрії залишилось декілька кроків, усе пішло шкереберть. До його Батьківщини ввірвалась війна, а на голову Толіка звалились мама, дядько, галаслива колежанка матері, сестра з подругою, а також два коти і навіть пес. Життя Толіка перевернулось з ніг на голову, як і долі українців у всьому світі.

Невідновлений, далекий від мрій Толіка дім мусив різко прийняти цілком різних людей і спробувати стати для них прихистком. Але створити затишну оселю для інших важко, якщо ти сам тонеш в хаосі будинку, постійного шуму та наче всевидящого ока у постатях мами, Григорівни, дядька Толі та інших. Головний герой наче знову опинився у дитинстві, став маленьким хлопчиком, якому роблять на кожному кроці зауваження та висловлюють невдоволення його рішеннями та поведінкою.

Як і в «Спитайте Мієчку», у «Драбині» дуже багато розмов поміж героями. Саме ці діалоги розкривають персонажів, їхнє минуле, невизначеність теперішнього і страх того, що майбутнє ще більш непевне. Кожен з них переживає травму війни по-своєму, кожен старається дати раду своїм емоціям у власний спосіб. Авторка настільки яскраво та правдиво змальовує ці відчуття героїв, що перш за все хочеться назвати їх живими, справжніми.

Подруга мами Григорівна сконцентрувала усю свою любов у своєму песику, теж біженцю від війни. Вона хоче садити помідори на подвір'ї у Толіка. Аби були такі добрі, як в Україні, а не без смаку, як на чужині. Мама Толіка безкінечно готує мільйони страв і бідкається цілодобово з Григорівною, який Толік худий, блідий і що забагато п'є кави і бігає. Сестра Іринка та її подруга Поліна сидять «по змінах» у телефонах, борючись з дезінформацією, шкідливими ботами та російською пропагандою. Поліна бореться також з депресією, ходячи пішки на базар за важкими продуктами, таким чином прокачуючи мозок і м'язи. Дядько Анатолій щодня цікавиться, скільки додалось мертвих окупантів, філософствує, як би то він воював, якби не був у інвалідному візку, скучає за риболовлею та згодом підсідає на ігровий автомат, що відволікає його від сумної дійсності. Є ще дві киці: Свекруха і Невістка, яким, здається, все байдуже, що діється довкола, але насправді вони, як і всі, переживають страшний стрес від цієї вимушеної поїздки-втечі.

А що ж господар дому, до якого всі вищеописані люди і навіть тварини постійно мають повно претензій, запитань, бідкань і справ? Господар дому працює ночами, щоб поменше потрапляти родичам на очі. Ховається з кавою і водночас сам себе також добротно «під'їдає» за свою, як йому видається, слабодухість. За те, що не має відваги їхати воювати. Толіку важко, некомфортно у цьому старожитньому, все ще чужому домі, повному людей, від яких він відвик. Ще гірше Толіку від того, що він тут у безпеці, відносному достатку, а відчуває цей дискомфорт і хоче, аби все було, як раніше.

Час минає, війна триває. Зі сторінок книги просто віє недоречністю цього вимушеного проживання усіх цих людей під одним дахом. Їм всім незатишно, незручно. Старий, немодний, незручний інтер'єр будинку з купою зайвих деталей лише підкреслює те, що реальність поламалась і що те все, що відбувається, не має відбуватись. Як писав Любко Дереш: «Речі виходять з ладу і танцюють...» Таке відчуття і в Толіка, наче він не на своєму місці, наче поламалось усе довкола і він також.

У якийсь момент цього сюру Толік ставить собі до вікна драбину, щоб не проходити крізь кухню, попри сумні, стурбовані обличчя інших мешканців дому та їхні коментарі. Заради чистого спокою він вилазить і залазить до себе у кімнату драбиною. Це ще більше підсилює в ньому власну безпорадність щось змінити, але дає хоч трішки спокою і свого простору.

Цікаво стежити за метаморфозами думок та емоцій героїв. У цьому романі навіть кішки міняються. Така вже людська та тваринна природа – змінюватись, адаптовуватись, навіть до дуже непростих обставин.

«Драбина» дуже цінна тим, що вона розповідає про жах війни зі сторони тих, хто виїхав з України задовго до війни або вже після повномасштабної. Багато хто помилково вважає, що цим людям легше усе переживати, адже вони далеко від вибухів, смертей та ракет. Але це зовсім не так. Персонажі роману, хоча фізично і не перебувають в епіцентрі війни, але психологічно, емоційно, інформаційно ні на секунду не перестають там існувати.

Дуже влучно і знову ж таки правдиво прописані реакції на війну в Україні людей за кордоном, іноземців з різних країн. Для більшості війна в Україні – це щось далеке та нереальне. Інші щиро хочуть допомогти, але не розуміють усіх причинно-наслідкових зв'язків у цій ситуації. Ще хтось носиться з «хорошими рускіми» і пробує просувати шкідливу парадигму про братні народи.

Головний герой переживає великий шквал емоцій, який буде зрозумілий кожному читачеві з України, що проживає довше чи коротше за кордоном. Ці моменти, коли видається, що тебе можуть зрозуміти лише інші українці, а іноземцям просто ніяк до кінця не збагнути сто п'ятдесят відтінків болю, які ми навчились вже переживати кожного дня.

Драбина – це щось таке дуже символічне у цій оповіді про стосунки, родину, почуття, про загострення усього позитивного і негативного також у жахливі, непрості, воєнні часи. Ця драбина – це і шлях головного героя по одній, нетривкій сходинці-дощечці до справжнього розуміння себе і свого місця у цьому моменті. Драбина – це також завжди дорога або донизу, або доверху, лише нам обирати, чи вона стане виходом зі скрутного положення, чи радше спуском у темряву. Драбина – це те, що дозволяє оминути стандартну дорогу та іноді дійти до мети альтернативним шляхом. Зрештою, мабуть, драбина – це також просто метафора постійного руху. Адже це річ, яка створена для того, щоб по ній кудись лізти. І врешті кудись таки дістатись. До неба або… У кожного своя дорога. ●

eprasa.pl 95a2eeeb7c

ВІДІЙШЛИ

Відійшов у вічність Василь Ней

(1921–2023)

Нещодавно я отримав сумну звістку від Романа Нея про те, що 16 вересня 2023 року відійшов у вічність його батько Василь Ней, котрий мешкав у Сіднеї (Австралія). «Проживши чотири роки без коханої дружини Катерини та два роки без доньки Одарки, Василь знову з ними», – написав мені син Роман. Однією з причин стало ускладнення після хвороби COVID-19.

Василь Ней народився 23 лютого 1921 року в Ґорайці на Любачівщині. У 1942 році його вивезли на примусові роботи до Німеччини, після чого він більше ніколи не повертався до Польщі. Василь Ней мав брата й трьох сестер. Його батьків та рідних було переселено в Україну, на Тернопільщину, у 1946 році.

У Німеччині Василь Ней познайомився зі своєю майбутньою дружиною Катериною. 1949 року разом із дружиною й дочкою Одаркою пан Василь прибув до Австралії. Там купив землю, збудував хату, де прожив усе своє життя. У цьому будинку подружжя виховало дочку й трьох синів у релігійному та патріотичному дусі.

Мешкаючи в Австралії, Василь Ней дуже багато працював у сфері громадської діяльності. Він брав участь у різноманітних заходах, зокрема будівництві церкви в передмісті Сіднея. В статті про Василя Нея, опублікованій в «Нашому слові», є запис про нього з австралійської католицької газети «Церква й життя»: «Громадський діяч, меценат, почесний житель села Великий Глибочок, щирий українець, основоположник та збирач коштів на створення меморіального музейного комплексу Ярослава Стецька. Добродій та жертводавець на громадсько-церковні справи».

Василь Ней постійно цікавився життям українців у Польщі та обов'язково передплачував «Наше слово». Коли Адам Бобрович працював над великою публікацією під назвою «Ґораєць» («Gorajec», Пасленк, 2021), монографією про рідне село Василя Нея, пан Василь допомагав у зборі матеріалів. Оскільки мій батько Василь Лашин також родом із Ґорайця, протягом цих кількох років я був у контакті з Василем Неєм і зберіг щирі святкові вітання від нього.

У розмові з Василем Неєм, розміщеній в «Нашому слові», на питання, у чому секрет його довголіття, він відповідає, що зміг прожити таке довге життя, напевно, завдяки тому, що не курив і не вживав алкогольних напоїв, здорово харчувався (інтерв'ю було опубліковано з нагоди святкування 101-го дня народження пана Василя – у «НС» №2 від 14 січня 2022 року).

Завершуючи цей короткий спогад, хотів би висловити гордість тим, що син Ґораєцької землі десятиліттями так гідно представляв її на австралійському континенті. Нехай земля, на якій Він прожив більшість свого дорослого життя, буде Йому легкою.

Стефан Лашин

ЗАПРОШУЄМО НА БЛАГОДІЙНУ МАЛАНКУ 2024 У КОШАЛІНІ

13 січня 2024 року (субота), початок о 20:00, KLUB PODCHORĄŻEGO CSSP (ul. Wojska Polskiego 66, Koszalin)
До танцю гратиме ансамбль «Хата Вуя Бена» з Ольштина. Допомога воюючій Україні!
Детальна інформація та резервація місць за номерами телефонів: 94/ 342 64 70 (домівка), моб. тел. 884 994 009, 609 856 353.
КІЛЬКІСТЬ МІСЦЬ ОБМЕЖЕНА!

ДО УВАГИ БАТЬКІВ!

Надсилайте нам фотографії ваших дітей, які народилися в 2023 році.
Для того, щоб вони з'явилися у святковому номері нашої газети, чекаємо на знімки до 25 грудня на електронну адресу редакції: redakcja@nasze-slowo.pl.
Просимо зазначати ім'я, прізвище, вагу, зріст, а також місцевість – бажано українською мовою. Чекайте відповіді на свій лист. Якщо відповіді немає, значить, редакція не отримала фото.
В такому разі просимо надіслати мейл ще раз або телефонувати нам: +48 (22) 677-88-10.

Редакція «Наше слово»

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: zastępca redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 2100 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.: Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH" pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7^{00} – 17^{00}.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 95a2eeeb7c

Дім для людей і мрій

Разом збудували – разом відбудуймо!

Завершується черговий великий етап відбудови Народного дому у Перемишлі.
Наступні два поверхи будуть доступними для громади.
Дуже просимо про підтримку в цей ключовий момент!

Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu
ul. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl
PLN: **88 1600 1462 1838 9708 6000 0001**
USD: **61 1600 1462 1838 9708 6000 0002**
SWIFT: PPABPLPK
Tytuł: Darowizna na działalność statutową
PayPal
narodnyj.dim@ukraincy.org.pl

eprasa.pl 95a2eeeb7c